

Қазақстан Республикасындағы еңбек нарығының негізгі индикаторлары

Жұмыспен қамту және жұмыссыздық

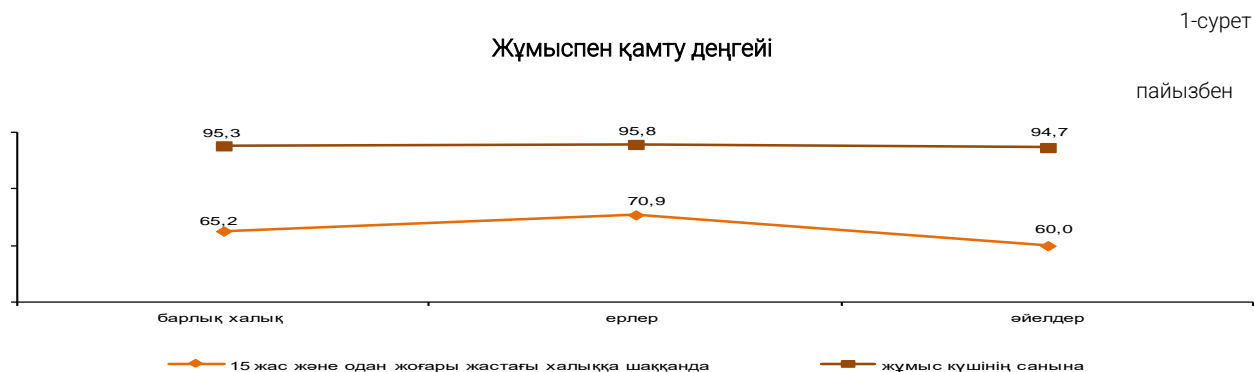
Шығарылған күні: 29.03.2024 жыл
Келесі шығарылым күні: 1.04.2025 жыл

- [1. Негізгі ойлар](#)
- [2. Еңбек нарығындағы жағдай](#)
- [3. Еңбек нарығы көрсеткіштерінің динамикасы](#)
- [4. Глоссарий](#)
- [5. Әдістемелік түсініктемелер](#)
- [6. Пайдалы сілтемелер](#)

1. Негізгі ойлар

2023 жылы жұмыспен қамту деңгейі 15 жастан үлкен жастағы халық санына шаққанда 65,2%, жұмыс күшінің санына шаққанда – 95,3% құрады. Жұмыссыздық деңгейі (Халықаралық еңбек ұйымының әдістемесі бойынша) 4,7% құрады. Жұмыссыздар саны (ХЕҮ әдістемесі бойынша) 452,2 мың адамды құрады. Жұмыс істемейтін және білім алумен немесе оқыумен айналыспайтын NEET жастарының үлесі 7,3%-ды құрады.

2023 жылдың желтоқсан айының соңында Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің (бұдан әрі – ҚР ЕХӘҚМ) деректері бойынша халықты жұмыспен қамту органдарына жұмыс іздеп жүрген адам ретінде 46,5 мың адам жүгінген. Жұмыспен қамту бойынша барлығы 67,5 мың іс-шаралар көрсетілді, 1,5 мың адам кәсіптік оқытуға немесе қайта даярлауға, біліктілігін арттыруға жіберілді, 0,7 мың адам қоғамдық жұмыстарға қатысты.

2. Еңбек нарығындағы жағдай

Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеп зерттеу деректері бойынша 2023 жылы Қазақстан экономикасының түрлі салаларында 9,1 млн адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде 6,9 млн адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 75,9%) жалдамалы жұмыспен, 2,2 млн адам (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 24,1%) өзін-өзі жұмыспен қамтыды.

2022 жылмен салыстырғанда жалпы жұмыспен қамтылғандар 110,4 мың адамға, негізінен өзін-өзі жұмыспен қамтығандар (64,3 мың адам) есебінен өсті, сонымен қатар жалдамалы қызметкерлердің саны (46,1 мың адам) өсті.

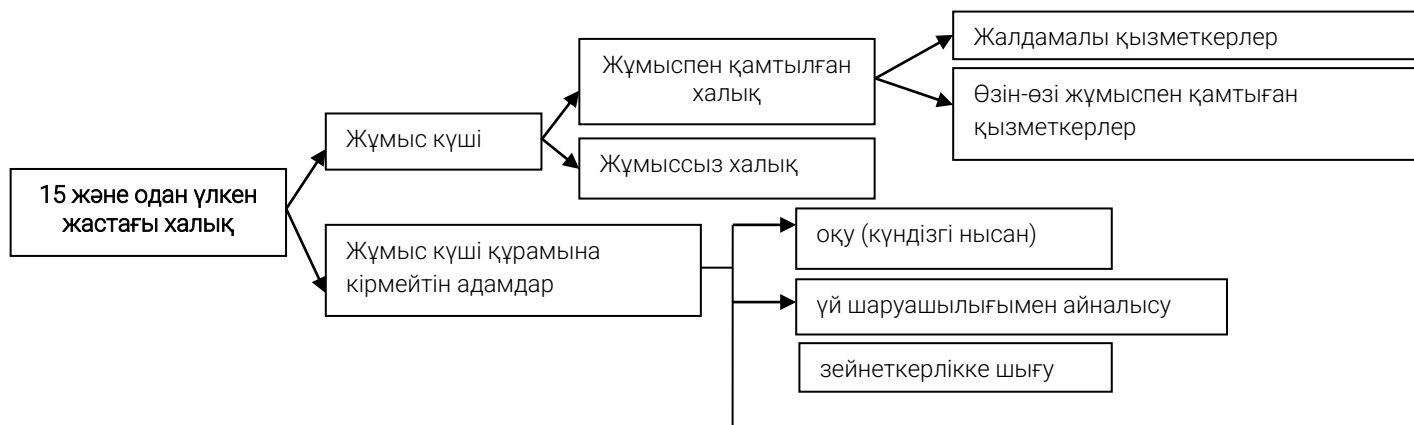
Жұмыспен қамтылғандардың ең көп үлесі сауда (16,7%), білім беру (13%), өнеркәсіп (12,3%) және ауыл шаруашылығы (11,9%) салаларында байқалды.

Негізгі жұмыста орта есеппен бір жұмыспен қамтылғанның аптасына нақты жұмыс істеген сағаттары 39 сағатты, бір жалдамалы қызметкерге – 40 сағатты, өзін-өзі жұмыспен қамтыған қызметкерге – 34 сағатты құрады.

Жұмыссыз, бірақ жұмыс іздемеген немесе жұмысқа кірісуге дайын емес адамдар саны (әлеуетті жұмыс күші) 28,1 мың адамды құрады.

Жұмыс күш құрамына кірмейтін адамдардың үлесі 15 және одан жоғары жастағы халықтың 31,5%-ын құрады.

Еңбек нарығының негізгі көрсеткіштерін қалыптастыру әдістемесі

денсаулық жағдайына байланысты

[Электрондық кестелер](#)

[Жұмыс күші](#)

[Жұмыспен қамтылған халық](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамту](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық кіріс деңгейі бойынша](#)

[Жұмыс уақыт](#)

[Жұмыссыз халық](#)

[Жұмыс күшінің құрамына кірмейтін адамдар](#)

[ХЕҰ стандарттары бойынша еңбек нарығының негізгі индикаторлары](#)

Аудандар бөлінісінде өңірлер бойынша еңбек нарығының негізгі индикаторлары

[Лайықты еңбекті өлшеудің статистикалық көрсеткіштері](#)

Бейресми жұмыспен қамтылған халық саны

[3. Еңбек нарығы көрсеткіштерінің динамикасы](#)

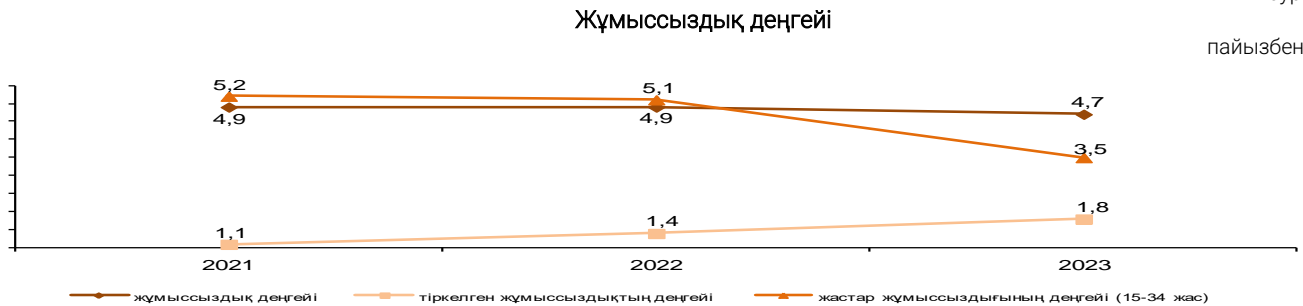
2022 жылмен салыстырғанда жұмыссыздық деңгейі (ХЕҰ әдіснамасы бойынша) 0,2% төмендеді және 4,7% құрады.

ҚР ЕХӘҚМ жұмыспен қамту органдарында 2023 жылғы желтоқсан айының соңына 127,8 мың адам жұмыссыздар ретінде ресми тіркелген. Тіркелген жұмыссыздардың үлесі 2022 жылдың IV тоқсанымен салыстырғанда 0,4 п.т. өсті және жұмыс күшінің санынан 1,8% құрады.

15 пен 34 жас аралығындағы жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі 3,5%-ды құрады.

2-сурет

пайызбен

1-кесте

Еңбек нарығының негізгі көрсеткіштері

	Жұмыс күші, адам	Жұмыспен қамтылған халық, адам	Соның ішінде		Жұмыссыз халық, адам	Жұмыссыздық деңгейі, %	Жастар (15-34 жаста) жұмыссыздығы деңгейі*, %	Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар, адам
			жалдамалы қызметкерлер	өзін-өзі жұмыспен қамтыған қызметкерлер				
2021	9 256 757	8 807 113	6 710 206	2 096 907	449 644	4,9	5,2	4 093 294
2022	9 429 809	8 971 539	6 847 300	2 124 239	458 270	4,9	5,1	4 301 439
2023	9 934 114	9 081 920	6 893 429	2 188 491	452 194	4,7	3,5	4 393 533

* 2021-2022 жылдардығы деректер Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік жастар саясаты туралы» Заңына сәйкес 29 жасқа толмаған тұлғаларды қосады(28+). 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап жастардың жасы 35 жасқа дейін ұлғайтылды.

[Динамикалық кестелер:](#)

[Айлар бойынша еңбек нарығының негізгі индикаторлары \(бағалау бойынша ақпарат\)](#)

[Жұмыс күші](#)

[Жұмыспен қамтылған халық](#)

[Жұмыспен қамтылған халық ЭҚТ бойынша](#)

[Жалдамалы қызметкерлер](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған қызметкерлер](#)

[Жұмыссыз халық](#)

[Жұмыссыздық деңгейі](#)

[Жастар жұмыссыздығының деңгейі \(15-34 жас\)](#)

[Жастар жұмыссыздығының деңгейі \(15-24 жас\)](#)

[Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық \(Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексіне сәйкес\)](#)

[Өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық \(Халықаралық еңбек ұйымының стандарттарына сәйкес\)](#)

[Еңбек нарығының негізгі индикаторлары \(жыл\)](#)

[Еңбек нарығындағы жастар](#)

[1998-2009 жылдардағы ҚР МК 03-2007 ЭҚЖЖ жіктеуішіне сәйкес серпінді қатарларды қайта есептеу](#)

[Қазақстан Республикасындағы лайықты еңбек көрсеткіштері](#)
[Қазақстан Республикасындағы халықты жұмыспен қамту сапасын өлшеу көрсеткіштері](#)
[Әлем елдері бойынша серпін](#)

4. Глоссарий

Жұмыс күші – жұмыспен қамтылған және жұмыссыз халық.

Жұмыспен қамтылған адам – ақы үшін немесе мүлікті пайдалану, тауарларды өндіру және сату, жұмыстарды орындау, қызметтерді көрсету арқылы кіріс алу жолымен қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға.

Жұмыспен қамтылған адамдарға мыналар жатады:

1) жалдамалы жұмыскерлер, сондай-ақ ақы төленетін өзге де жұмысы бар (сайланған, тағайындалған немесе бекітілген) адамдар;

2) дара кәсіпкерлер;

3) жеке практикамен айналысатын адамдар;

4) азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт бойынша қызметті жүзеге асыратын, жалдамалы жұмыскерлерге жатпайтын жеке тұлғалар;

5) шаруашылық серіктестіктерінің құрылтайшылары (қатысушылары) және акционерлік қоғамдардың құрылтайшылары, акционерлері (қатысушылары), сондай-ақ өндірістік кооперативтердің мүшелері болып табылатын жеке тұлғалар;

6) тәуелсіз жұмыскерлер;

7) Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері мен әскери құралымдарында, құқық қорғау және арнаулы мемлекеттік органдарда қызмет өткеріп жүргендер.

Жұмыссыз адам – жұмыс іздеуді жүзеге асыратын және жұмысқа кірісуге дайын жеке тұлға.

Жұмыссыздық деңгейі – жұмыс күші санындағы жұмыссыздар санының процентпен есептелген үлесі.

15-34 жастағы жастар жұмыссыздығының деңгейі – 15-34 жастағы жұмыссыз халық санының осы жастағы жұмыс күші санындағы процентпен өлшенген үлесі.

Ұзақ мерзімді жұмыссыздық деңгейі – бір жыл және одан астам уақыт жұмысы болмаған жұмыссыз халық санының жұмыс күші санындағы процентпен өлшенген үлесі.

Жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар – жұмыспен қамтылмаған немесе жұмыссыз болып табылмаған адамдар.

5. Әдістемелік түсініктемелер

Қазақстан Республикасында 2001 жылдан бастап халықты жұмыспен қамту мәселелері бойынша іріктемелі зерттеуі жүргізіліп келеді. Зерттеумен қорытындыларын халықтың барлық санына таратумен байқаудың іріктеме әдісінің негізінде республиканың барлық өңірлері қамтылады. 15 және одан жоғары жастағы адамдар байқау бірліктері болып табылады.

Ұсынылған көрсеткіштер кеңейтілген желі бойынша үй шаруашылығын (үй шаруашылықтарының жалпы санының 4,3%-ы) іріктемелі зерттеуі қорытындысы негізінде қалыптастырылады, іріктеме жылына бір рет қалыптастырылады. Үй шаруашылықтарының тізімі Қазақстан Республикасы Тұрғын үй қоры тіркелімі негізінде қалыптастырылған. Іріктемені қалыптастыру әдіснамасы Қазақстанның Ұлттық статистикалық жүйесін нұғайту бойынша ҚАЗСТАТ Жобасы шеңберінде Германияның Дестатис статистикалық офисінің сарапшыларымен бірлесе әзірленді.

Халық пікіртерімі үй шаруашылығында әрбір мүшені сипаттайтын сұрақтан тұратын, халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеме зерттеу сауалдамасының көмегімен жүргізіледі. Сауалдама негізінде халық жұмыс күші немесе жұмыссыз және жұмыс күші құрамына кірмейтін адамдар бойынша жіктелетін сұрақтардың логикалық жүйелілік қағидатымен құрылады.

Ұғымдар мен анықтамалар Қазақстан Республикасының 2023 жылғы 20 сәуірдегі Әлеуметтік кодексіне сәйкес, сондай-ақ Халықаралық еңбек ұйымының (ХЕҰ) стандарттары мен әдістемелік тәсілдеріне негізделген.

6. Пайдалы сілтемелер

[Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар санын, олардың орташа айлық табыстарының деңгейін және жұмыссыз халық санын анықтау әдістемесі](#)

[Халықтың жұмыспен қамтылуын зерттеу бойынша үй шаруашылықтарының іріктемесін құру әдістемесі](#)

[Жұмыс уақыты индикаторларын қалыптастыру жөніндегі әдістеме](#)

["Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктеп зерттеу сауалнамасы" жалпы мемлекеттік статистикалық байқаудың нәтижелері бойынша еңбек көші-қонын көрсететін көрсеткіштерді қалыптастыру әдістемесі](#)

[Халықтың бейресми жұмыспен қамтылу көрсеткіштерін қалыптастыру бойынша әдістеме](#)

[Т-001 "Халықтың жұмыспен қамтылуын іріктемелі зерттеу сауалнамасы" нысаны](#)

[Т-004 "Лайықты еңбек" нысаны](#)

[Еңбек нарығының негізгі индикаторлары, сапа туралы есеп, 2020 ж.](#)

[Лайықты еңбек өлшемінің статистикалық көрсеткіштері, 2019ж.](#)

[Еңбек нарығы. "Талдау" ақпараттық-талдау жүйесі](#)

Жауапты шығару: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры: : Н.Белоносова Тел. +7 7172 749022	Орындаушы: Г. Бекішева Тел. +7 7172 749504 Электрондық пошта: gul.bekisheva@aspire.gov.kz	Мекен-жайы: 010000, Астана Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
---	---	---	--

